

Djóragarður við leðursofu

— Tað eydnaðist hjá Grímu. Frálík uppseting og framúr gott spæl í amerikanskum stórverki um menniskju í svárari neyð.

Grima:
HVØR RÆDIST
VIRGINIU WOOLF?
eftir Edward Albee.
Umseting: Elin S.
Jacobsen
Leikstjóri: Ewa Vil-
helmsson
Leikarar: Mikkjal
Helmsdal (George),
Rosa á Rógvu (Martha),
Vár Jacobsen (Diddan),
Páll Danielsen (Nick).
Pallmynd: Jóannes
Hansen.
Framframfærsla í
Norðurlandahúsinum
6. desember 1985

Rosa, Mikkjal og
Vár. Hesa lot-
una stendur Nick
fyri skotum. Geor-
ge er í ferð við eitt
av sínum devul-
settu spolum, sum
leikurin er saman-
settur úr

Húsin hjá Marthu og George eru eitt søkkandi skip, sum við fullari ferð hevur beina kós í brimið.

Í kjallaranum eru nógv lík og lastalúkurnar eru ikki á.

«Hvør ræðist Virginiu Woolf?» er ein sera sterkur sjónleikur. Og hann er sera krevjandi, bæði fyri leikarar og áskoðarar. Ikki bara tí, hann er so langur, triggjar tímar, men tí hann sigur okkum, at menniskjan er eitt djór. Til dømis úlvur.

Edward Albee er kyniskur. Men hann er ikki hjartaleysur. Hann styggir ikki áskoðaran. Tú hoyrði fleiri tórast, tá tann syrgiligi sannleikin um hjúnini Marthu og George kemur fram við dagsljósinum.

Tað eydnaðist

Á einum tíðindafundi í heyst avdúkaði Gríma, at hon hevði valt stórverkið hjá Albee.

Teir fyra leikararnir vistu, hetta var ein vágilig avgerð. Men vágin vinnur. Og Gríma vann. Eg havi nú í tiggju ár sæð næstan hvønn einasta sjónleik, spældur er í Havn. Hesin er millum teir allarbestu.

Grima brúkar bara helvtina av stóra salinum í Norðurlandahúsinum. Tey spæla á gólvinum, har sum pallurin plagar at vera, og áskoðararnir sita á pallum uttanum á trimum síðum. Rúmið er minkað við tjöldum og myrkri. Hetta skapar eitt tætt samband millum leikin og

áskoðararnar.

Pallurin (ella gólvvið) er stovan hjá Marthu og George. Dýrt teppi, leðurstólar og -sofa, plátuspælari og barr. Hetta er vígvøllurin, har fyra fólk í triggjar tímar vinna og tapa og tapa.

Heilt stutt er leikurin um tvínni hjún í einum universitetsbyi í USA. George undirvisar í søgu og hann er giftur við Marthu, sum er dóttir rektarans. Hann er 46, hon nýkur ár eldri. Í veitslu heima hjá rektaranum hitta tey Nick og Didduna. Tey eru 20 ár yngri og júst komin í býin. Hann er livfrøðingur, hon dóttir ein trúðara og spekulant.

Martha bjóðar teimum heim til sín og George. Tey koma og so byrjar ballið í dupultum týðningi. Öll náttin fer og tað lýsir fyri nýggjum degi. George og Martha binda frið eina lotu, Nick og Diddan eru send til hús og tú situr ovfarin og vildi ynskt, August Strindberg sat á fremsta rað. Hetta hevði honum dámað!

Órógvandi ljóð

Uppsetingin hjá Ewa Vilhelmsson er einföld. Hon brúkar ljósið sjáldan, men væl. Sera væleydnað er lýsingin, sum so liðandi sæst uttan fyri tær tungu gardinurnar. Hon virkar ektað. Hinvegin eru nakrar ljóðeffektir eitt mistak, haldi eg. Tær órógva meira enn undirstrika.

Tær senur, tær eru ætlaðar at styrkja, eru nógv sterkar uttan.

Og úlvaylini, eina ferð hoyrast, virka eisini sum bilig ifylla. Friggjakvöldið var ongin leikskrá. Men hon er komin nú, havi eg frætt. Eg havi ikki sæð hana. Men vónandi stendur okkurt í henni um heiti leiksins. Hvør Virginiu Woolf var. At sangurin «Who is afraid of Virginia Woolf?» er barnariman «Who is afraid of the Big Bad Wolf?» eitt sindur broytt. Slíkar upplýsingar eru neyðugar, skal leikurin skiljast til fulnar.

Tað er ov vánaligt, leikskráin ikki er klár frum-sýningarkvöldið!

Frálíkt spæl

Amerikanskir rithøvundar eru heimsmeistarar í at skriva dialog, samrøður millum tvey fólk, sum er hvassur og beinrakin. Teir duga at fáa orðini at sita so væl, at tey næstan gerast sjónlig. Edward Albee er onki undantak. Hann dugir eisini hetta kynstur, at fáa okkum at lurta.

Men onkur skal siga tey nógvu orðini. Og her stendur væl til hjá Grímu.

Rosa á Rógvu er Martha, sum fyri langari tíð síðani er farin at lita á gin í staðin fyri vónir, sum vanvirðir mann sín ikki minni, enn hann hana.

Eina lotuna er hon sum ein givur, ta næstu lokkar hon við sínum fólku Georgieorgie lótu.

Rosa hevur so ofta spælt slíkar ódnarkvinnur, at hon hevur venjingina, royndirnar. Og tær brúkar hon so her, við góðum úrsliti. Vár Jacobsen hinvegin er nýggj og óroynd. Hennara leiklutur er tann minsti. Áhugavert er, at hon tosar á ein hátt, eg ikki minnst fyrr at hava hoyrt á palli her í Føroyum. Á ein hátt, sum bæði er sjarmerandi og argandi. Og argandi skal hann vera, tí Diddan hevur ikki plásstrot á ovastu hædd. Alla tíðina skal hon siga okkurt ella gera okkurt. Men sjáldan fullførir hon. Antin steðga hini henni. Ella hon steðgar sær sjálv.

Og hetta fær Vár væl fram eins og hon væl lýsir hesa tragikomisku veru, sum Diddan er. Og hetta er í grundini væl klárað. Tí hon noyðist fyrst at vinna á útsjónini. Tað vil siga, hon líkist ov illa tí persóni, hon spælir. Hon sær munin gleggari út. Men tá vit hava sæð og ikki minst hoyrt hana eina tíð, vita vit, hvar vit hava hana.

Kanska nærkaðist hon markinum til yvirspæl onkuntið, men fór tó onkantið yvirum.

Úlvurin

Páll Danielsen líkist hinvegin tí unga amerikanaranum við stórum vónum og enn størri ætlanum. Smartness stendur skrivad á enni hansara. Páll ger ikki so nógv burtúr.

Nick er tann róligi, sum roynir at vera klárur í øllum whiskeysjussunum. Hann er ein vaksin smádrongur, ella í hvussu so er ein unglingi. Og hetta fær Páll eisini væl fram eins og hann sleppur væl frá at spæla cool.

Høvuðsleiklutin sum George, the Big Bad Wolf, hevur Mikkjal Helmsdal. Hann havi eg sæð fyrr og eg visti, hann fór at spæla væl. Men so væl! Ja, tað veit eg ikki, um eg hevði væntað. Mikkjali eydnast framúr væl at skapa hetta neyðars ódjórið, sum George er. Ein einsamallur úlvur við reyðum eygum, sum livir eftir teirri einföldu og banalu regluni, at álup er besta verjan. «Eg veit, nær eg eri hóttur!», sigur hann við Nick omaná ein søgufyrlæstur.

Samanumtikið: «Hvør ræðist Virginiu Woolf?» er ein stórus leikur við spenningi, svørtum skemti, óhugna, sorg, ræðuleika, men fullkomiliga ósentimentalur. Reinur og sterkur.

Uppsetingin hjá Grímu riggar og spælið er framúr gott. So hvat ger tað, um leikurin varar triggjar tímar? Í øllum førum hevur hann uppiborið nógv fleiri áskoðarar enn vóru um vikuskiftið. Tað vóru bara 30 leygar-kvöldið! Og tað er stórt spell.

Tað ber ikki væl til at greiða frá hesi samfagsrevsing úr egna landi Guds. Hon skal siggast og hoyrast og upplivast.

Høgni Djurhuus

Seinasta sýning í kvöld

Grima spælir «Hvør ræðist Virginiu Woolf?» í Norðurlandahúsinum í kvöld kl. 20.00.

Hetta er seinasta sýningin í Havn, á hesum sinni í hvussu so er.

Ætlanin er at fara út á bygd seinni.

